

HÌNH THỨC MỚI CUNG CẤP THÔNG TIN DỰ BÁO THỜI TIẾT CÓ TÍNH TƯƠNG TÁC CAO TRÊN VOV GIAO THÔNG 91 MHZ CỦA TRUNG TÂM DỰ BÁO KTTV TRUNG ƯƠNG

Nguyễn Thị Thanh Bình
Trung tâm DB KTTV TƯ

Cho dù bạn là ai, Bạn làm nghề gì thì thời tiết luôn ảnh hưởng không nhỏ tới công việc, cuộc sống của bạn. Chính vì vậy, mà khi xã hội càng phát triển, đòi hỏi của cộng đồng đối với công tác dự báo thời tiết ngày càng cao. Một trong những câu hỏi quan trọng giữa cơ quan dự báo thời tiết và cộng đồng là các phương tiện thông tin đại chúng. Các cơ quan truyền thông giúp cho các thông tin về thời tiết đến với cộng đồng một cách nhanh nhất và hiệu quả nhất. Cơ quan truyền thông không chỉ đóng vai trò chuyển tải thông tin dự báo thời tiết mà còn giúp nâng cao nhận thức của cộng đồng đối với các hiện tượng thời tiết. Mọi thông tin dự báo, cảnh báo đưa ra chỉ thực sự hiệu quả khi cộng đồng hiểu rõ những tác động mà thời tiết sẽ gây ra để từ đó có những kế hoạch ứng phó thích hợp. Chính vì lẽ đó, bên cạnh việc nỗ lực nâng cao chất lượng bản tin dự báo thời tiết, việc đẩy mạnh hợp tác với cơ quan truyền thông trong việc đưa ra các thông tin khí tượng thủy văn khác nhau là một việc làm hết sức cần thiết tại các cơ quan dự báo thời tiết.

1. Những hình thức đưa tin phổ biến hiện nay

Những hình thức đưa tin phổ biến hiện nay

Nói tới thông tin dự báo, chúng ta không thể phủ nhận sự nỗ lực đáng kể của cơ quan dự báo thời tiết trong những năm gần đây, bởi việc tăng cường năng lực dự báo thời tiết luôn là vấn đề được quan tâm hàng đầu. Nhờ việc hiện đại hóa công nghệ, công việc thu thập, xử lý số liệu và thực hiện ca dự báo đã được rút ngắn đáng kể. Nội dung bản tin cũng được cải thiện rất nhiều. Điển hình như đối với dự báo bão, chúng ta đã nâng từ 4 bản tin/ ngày lên tới 8 bản tin/ngày và thậm chí có thể xác định tâm bão từng giờ một; thời gian dự báo bão từ 24h lên tới 72h với các hình ảnh đồ họa dễ hiểu hơn.

Hiện nay, các thông tin dự báo, cảnh báo được đưa ra từ TT DB KTTV TƯ được cung cấp rộng rãi đến rất nhiều các cơ quan đơn vị khác nhau như: các cấp chỉ đạo, quản lý, các cấp triển khai phòng tránh thiên tai; mạng lưới khí tượng thủy văn từ khu vực đến cấp tỉnh, các kênh truyền hình và đài phát

thanh từ trung ương đến địa phương, các loại báo giấy và báo điện tử. Hình thức truyền tin cũng hết sức phong phú như qua thư điện tử, fassimile, điện thoại, mạng truyền thông tin nội bộ... Sự phát triển nhanh chóng của các cơ quan truyền thông hiện nay đang là những kênh thông tin hết sức thuận lợi để đưa thông tin thời tiết nhanh nhất đến cộng đồng.

Tuy nhiên, bên cạnh những nỗ lực nói trên, các bản tin từ cơ quan dự báo gửi tới phương tiện thông tin đại chúng thường được đưa ra theo khuôn mẫu đã được qui định sẵn với rất nhiều các từ ngữ mang tính kỹ thuật và không phải lúc nào cũng dễ hiểu với số đông dân chúng. Hình thức đưa tin thường là đọc hoặc hiển thị nguyên văn bản tin gốc. Riêng đối với các kênh truyền hình, các bản tin sẽ được biên tập lại đôi chút sao cho phù hợp với từng dạng chương trình phát sóng. Nhìn chung, bản tin thời tiết trên các phương tiện thông tin đại chúng vẫn còn nặng về cung cấp những thông tin mang nhiều tính kỹ thuật và chưa có nhiều sản phẩm phục vụ cho các đối tượng riêng biệt. Các bản tin qua các kênh phát

thanh truyền hình chủ yếu chỉ tập trung vào dự báo thời tiết trong khoảng từ 1 đến 3 ngày tới. Chưa có tin phân tích và dự báo tức thời hay trong khoảng thời gian rất ngắn và chưa có tính tương tác giữa người dùng và dự báo viên.

2. Bước tiến mới của chương trình thời tiết trên VOV giao thông 91 MHz

Kênh giao thông phát trên sóng 91 MHz do Trung tâm quảng cáo và dịch vụ phát thanh (VOVas) thuộc Đài Tiếng nói Việt Nam thực hiện với mục đích chính góp phần giảm thiểu tai nạn và ách tắc giao thông tại các thành phố lớn trên cả nước. Hiện nay, kênh VOV giao thông đã phát sóng tại Hà Nội từ tháng 6/2009 và tại Thành phố Hồ Chí Minh vào đầu năm 2010. Ngay từ những ngày đầu khi lên kế hoạch phát sóng thử nghiệm tại Hà Nội, ban biên tập của kênh VOV giao thông đã phối hợp với các dự báo viên thuộc Trung tâm dự báo KTTV Trung ương để xây dựng một hình thức cung cấp thông tin dự báo thời tiết riêng biệt và có tính tương tác cao. Đưa thông tin thời tiết với nhiều thuật ngữ chuyên ngành đã khó, để làm mới hình thức đưa tin dự báo thời tiết lên kênh phát thanh chỉ có tiếng, không có hình lại càng khó hơn. Hình thức được lựa chọn là thay vì phát thanh viên đọc bản tin có sẵn, những người xây dựng chương trình đã lựa chọn hình thức phát sóng trực tiếp các cuộc phỏng vấn về thời tiết giữa phát thanh viên và dự báo viên. Cách thức nói trên đã phát huy được rất nhiều lợi thế:

+ Nói về những điều mình am hiểu bao giờ cũng tốt hơn: Dự báo viên hiểu rõ về bản tin của mình làm ra nên luôn có cách diễn đạt và truyền tải thông tin tới người nghe một cách đầy đủ, dễ hiểu và tin cậy nhất. Phát thanh viên có thể hỏi ngay những điều mà thính giả quan tâm.

+ Linh hoạt trong về thông tin dự báo: Thay vì một bản tin với các khu vực dự báo theo khuôn mẫu sẵn không thay đổi giữa các ngày, thông tin thời tiết được đưa ra hết sức linh hoạt. Với đặc thù của kênh, phần lớn thông tin dự báo tập trung cho khu vực Hà Nội và các vùng lân cận. Tuy vậy, các diễn

biến thời tiết đặc biệt trên cả nước cũng không xem nhẹ. Nội dung mỗi bản tin được luôn luôn nhấn mạnh vào những biến đổi của thời tiết trong thời gian sắp tới. Với hình thức trả lời phỏng vấn trực tiếp, dự báo viên có thể chủ động cập nhật những thông tin thời tiết mới nhất. Trong điều kiện thời tiết bình thường, chương trình dự báo thời tiết được thực hiện 3 lần/ngày trong các khung Giờ cao điểm. Số lần phát sóng tăng lên liên tục theo từng giờ nếu như có hiện tượng thời tiết nguy hiểm như khi bão khẩn cấp hoặc có mưa lớn gây ngập úng ở Hà Nội. Thời hạn dự báo cũng thay đổi trong khoảng từ 1 đến 10 ngày tới. Một số cảnh báo hạn cực ngắn cũng đã được đưa ra trong chương trình như mưa rào và dông vào chiều tối ở Hà Nội trong các tháng mùa hè, nhận định khả năng kéo dài của những trận mưa lớn đang xảy ra tại Hà Nội... Đây là chương trình đầu tiên đưa dự báo với thời hạn linh hoạt như vậy trên hệ thống phát thanh, truyền hình. Những sự kiện văn hóa xã hội đặc biệt như kỳ thi đại học, ngày khai giảng, đêm Giáng sinh, Tết, các kỳ nghỉ Lễ... cũng là những dịp được đưa ra thông tin dự báo thời tiết từ rất sớm.

+ Linh hoạt trong cơ chế phối hợp: Toàn bộ việc thay đổi nội dung chương trình và các kế hoạch đưa tin lên sóng phát thanh được thực hiện thông qua điều phối viên. Khi có các vấn đề về thời tiết mà thính giả quan tâm, điều phối viên sẽ thông tin tới các dự báo viên để chuẩn bị nội dung. Ngược lại, khi có những thông tin dự báo mới nhất hoặc thấy cần cảnh báo một hiện tượng thời tiết nguy hiểm, chỉ trong một thời gian rất ngắn là điều phối viên có thể thu xếp để dự báo viên phát sóng trực tiếp. Trong những trường hợp đặc biệt này, điều phối viên có thể liên hệ để dừng bất kỳ chương trình nào đang phát trên kênh để đưa tin thời tiết mới nhất đến cộng đồng.

+ Có mục tiêu phục vụ đối tượng chuyên biệt: Mục tiêu của chương trình dự báo thời tiết trên VOV giao thông là cung cấp những thông tin thời tiết phục vụ những người tham gia giao thông, đặc biệt với những người lái xe trên các tuyến phố của Hà Nội và

trên các cung đường lân cận. Ngoài việc đưa các thông tin dự báo đơn thuần, với sự am hiểu về điều kiện thời tiết, dự báo viên cũng thường xuyên đưa ra các khuyến cáo cụ thể cho các phương tiện tham gia giao thông trong các tình huống thời tiết đặc biệt, cảnh báo nguy cơ trên các cung đường do thời tiết gây ra và những khuyến cáo chung cho người dân Thủ đô. Tư vấn cho cộng đồng những việc cần phải làm để thích ứng với thời tiết, giảm thiểu tác hại có thể có.

+ Phổ biến kiến thức khí tượng thủy văn: Trong quá trình trả lời phỏng vấn, các dự báo viên thường xuyên có những lý giải các hiện tượng đã, đang và sắp xảy một cách đơn giản, dễ hiểu nhất. Giải thích những hiện tượng mà thính giả sẽ gặp phải ngay trong khoảng thời gian ngắn. Đó là cách tốt nhất để nhớ và dễ hiểu đúng hơn nội dung trong bản tin thời tiết. Tất cả chúng ta đều hiểu rằng mỗi bản tin dự báo đều có thể mắc phải một số sai số nhất định, sai số này sẽ trở nên lớn hơn nếu như người sử dụng không hiểu hết nó. Bởi vậy, phổ biến kiến thức cũng là một hình thức nâng cao hiệu quả của mỗi bản tin đưa ra. Lý giải các hiện tượng thời tiết diễn ra liên tục trong các bản tin hàng ngày đã cung cấp một khối lượng kiến thức không nhỏ tới cộng đồng trong suốt thời gian vừa qua.

Với những lợi thế kể trên, mục "dự báo thời tiết" thực sự là một phần không thể thiếu trong khung chương trình "Giờ cao điểm" của VOV giao thông. Mới chỉ qua một năm phát sóng, chương trình đã đón nhận rất nhiều phản hồi tốt từ phía khán giả. Bên cạnh đó, những lời góp ý kịp thời cũng giúp các dự báo viên có ý thức cố gắng nâng cao chất lượng chương trình. Từ những cố gắng đó, chương trình phỏng vấn thời tiết đã vinh dự được chọn thực hiện khi Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng tới thăm một buổi làm việc của VOV giao thông vào sáng 29/8/2009. Gần đây nhất, phiên bản của chương trình dự báo thời tiết ngoài Hà Nội đã được triển khai cho chương

trình VOV giao thông 91 MHz và 94 MHz tại Thành phố Hồ Chí Minh trong những ngày đầu tiên của năm 2010.

3. Kinh nghiệm rút ra từ chương trình

Như chúng ta đã biết, kênh VOV giao thông 91MHz là một kênh phát thanh phủ sóng trong phạm vi hẹp Hà Nội và các vùng lân cận được ra đời chưa đầy một năm. Chỉ với sự thay đổi hình thức đưa tin mà chương trình dự báo thời tiết đã được thính giả đón nhận và được sự quan tâm của các nhà tài trợ. Từ những kết quả đạt được bước đầu, chúng ta có thể rút ra một số kinh nghiệm trong việc đưa thông tin dự báo thời tiết:

- Thay vì cung cấp thông tin chung cho tất cả các kênh thông tin, chúng ta nên xây dựng những chương trình phục vụ cho các nhóm đối tượng cụ thể của mỗi kênh.

- Ngoài việc đưa những nội dung chỉ với những yếu tố kỹ thuật của bản tin, cần đưa những khuyến cáo cụ thể về ảnh hưởng của hiện tượng thời tiết tới cộng đồng nói chung và những nhóm cộng đồng nhỏ nói riêng.

- Cần có những cơ chế phối hợp hết sức linh hoạt giữa cơ quan truyền thông và Trung tâm dự báo KTTV Trung ương. Điều này đặc biệt có ý nghĩa đối với thông tin dự báo hạn cực ngắn sau này.

- Bên cạnh việc đưa tin, chúng ta nên quan tâm nhiều hơn nữa tới việc phổ biến kiến thức tới cộng đồng để từ đó cộng đồng hiểu và mới có những ứng phó thích hợp với thời tiết. Lồng ghép việc phổ biến kiến thức trong mỗi bản tin sẽ giúp tiết kiệm chi phí của Ngành KTTV cho công tác truyền thông mà ngược lại còn có thu nhập thêm cho cán bộ.

Có một điều chắc chắn là ít ai hiểu các bản tin dự báo, cảnh báo thời tiết bằng chính những người làm ra nó. Để thực hiện tốt các vấn đề nói trên, còn ai có thể làm tốt hơn chính các đơn vị làm công tác dự báo thời tiết?